

Those Were the Days?

Read Shmot Chapter 16.

Pay close attention to verse 3. How would you explain it in light of what you know about the time the Jews spent in Egypt?

Creative Memory?

- ר' אליעזר המודעי אומר: עבדים היו ישראל למלכים במצרים. יצאו לשוק - נוטלין פת, בשר ודגים וכל דבר, ואין כל בריה מוחה בידם. יוצאין לשדה - נוטלין ענבים ותאנים ורימונים ואין בריה מוחה בידם.

R. Eliezer the Moda'ite said: The Israelites were slaves to kings in Egypt; they went forth to the market, helped themselves to bread, meat and fish and what you will and no one said them nay. They went forth to the fields, helped themselves to grapes, figs and pomegranates and no one said them nay.¹
(Mekhilta)

1

מכילתא בשלח פרשה א

במצרים היו משועבדים ישראל שמונים שנה והיה המצרי הולך במדבר ותופס איל או צבי ושוחטו ושופת את הסיר ומבשל ואוכל וישראל רואין ולא טועמין, שנאמר: "בשבתנו על סיר הבשר - באכלנו לחם לשבע", לא כתיב בא כלנו מסיר הבשר, אלא: "בשבתנו על סיר הבשר", שהיו אוכלין לחמם בלא בשר.

שמות רבא פרשה טז

2

The Israelites were enslaved in Egypt for eighty years. During that time the Egyptians would go into the desert and catch a ram or deer, slaughter it and make a pot-roast of it with the Israelites looking on but not tasting, as it is stated: "when we sat by the fleshpots and we did eat bread in plenty". It does not say. "when we did eat from the flesh-pots", "when we sat by the flesh-pots". They had to eat their bread without meat.

(Shemot Rabbah)

ולמה שיקרו לומר "בשבתנו על סיר הבשר", והלוא טרודים היו בלכנים? אלא שכך דרך העני לומר: "אכלתי ושתיתי יין אצל פלוני הרבה בעין יפה", ולא דיבר עמו אפילו דבר, אלא כדי לזרו אחרים ליתן לו.

Why did they lie by saying "when we sat by the flesh-pots"? Surely they had been burdened with bricks? But it is the manner of the poor man to say, I wined and dined handsomely with so-and-so when he didn't even exchange a word with him, just in order to prompt others to give him.

(Hemdat Ha-yamim)

3

מדרש חמדת חיים
("מובא ב"תורה שלמה")

The Test of the Manna

אם ישמרו את המצוות התלויות בו, שלא יותירו ממנו ולא ייצאו בשבת ללקוט.

Whether they will keep the precepts connected therewith neither to leave over nor to go out to gather on the Sabbath.

רש"י שמות טז:ד

4

רמב"ן דברים ח:ב

5

It was a great trial for them to have no alternative, to enter a great wilderness with no possibility of food other than the manna coming down daily and melting in the heat of the sun. They hungered for it intensely (being totally dependent on it). Notwithstanding they did all this in loyal obedience to the command of God. He could have led them through the cities round about but deliberately put them to this test, because by this He would know that they would always keep faith with Him.

טעם למען ענותך לנסותך לדעת את אשר כלבבך התשמור מצותיו אם לא, כי היה נסיון גדול להם שלא ידעו עצה לנפשם ויכנסו במדבר הגדול לא מקום לחם, ואין בידם כלום מן המן אבל ירד דבר יום ביומו, וחם השמש ונמס (שמות טז כא), וירעבו אליו מאוד, וכל זה עשו לשמור מצוות ה' ללכת כאשר יצוה, וה' היה יכול להוליכם בדרך הערים אשר סביבותיהם, אבל הכי אם בנסיון הזה כי ממנו יודע שישמרו מצותיו לעולם.

ספורנו שמות טז:ד

6

"That I may prove him whether he will walk in My Law" — when he will be provided for without pain.

למען אנסנו הילך בתורתך, כשיהיה מתפרנס שלא בצער

אור החיים שמות טז:ד

7

למען אנסנו וגו'. כי לחם מן השמים לא יצטרך שום תיקון וכוונתו יהיו פנוים מכל וארא' הילך וגו'.

"That I may prove him". — Since bread-from-Heaven required no preparation they will have leisure time enough for everything and I will then see if they use it "to walk in My Law or not".

רשב"ם שמות טז:ד

8

"That I may prove him": since every day they would depend for their sustenance on Me . . .

למען אנסנו, מתוך שככל יום ויום עיניהם תלויות למזונותיהם אלי²⁷, מתוך כך יאמינו בי וילכו בתורתך כמו שמפורש בפרשת והיה עקב ויענך וירעיבך (דברים ח ג).

9

מכילתא בשלה פרשה ב

דבר יום ביומו: מי שברא יום — ברא פרנסתו, מכאן היה ר' אליעזר המודעי אומר: כל מי שיש לו מה יאכל היום ואומר מה אוכל למחר? הרי זה מחוסר אמונה, שנאמר: "למען אנסנו הילך בתורתך אם לא".

"A day's portion every day": He who created day created its sustenance. From here R. Eliezer the Moda'ite was wont to say: Whosoever has the wherewithal for today and says, What shall I eat on the morrow, shows a lack of faith, as it is stated: "that I may prove him whether he will walk in My law".